

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Nikola Škodáková

Anglický jazyk a společenské vědy se zaměřením na vzdělávání

Historie středního školství v Bruntále v období po roce 1945

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením PhDr. Pavla Kopečka, Ph.D. a použila jen prameny uvedené v seznamu literatury. Souhlasím, aby tato práce byla uložena na Univerzitě Palackého v Olomouci v knihovně Pedagogické fakulty a zpřístupněna ke studijním účelům.

V Olomouci dne:

.....

Škodáková Nikola

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Pavlu Kopečkovi, Ph.D. za pomoc při vzniku a dokončení této práce a za jeho vstřícný přístup, cenné rady a připomínky. Také bych chtěla poděkovat bruntálským historikům Josefu Cepkovi a PhDr. Tomáši Niesnerovi za odborné konzultace, jež přispěly k vytvoření konečné formy této práce.

OBSAH

Úvod	5
1. Historický vývoj Bruntálu v druhé polovině 20. století	6
1.1. Geografický vývoj a struktura obyvatelstva v Bruntále v první polovině 20. století	6
1.2. Historický vývoj v Bruntále po ukončení druhé světové války	7
1.3. Politický vývoj v Bruntále v druhé polovině 20. století	9
1.4. Průmysl, hospodářství, doprava i obchod na Bruntálsku v druhé polovině 20. století	11
1.5. Kulturní život a veřejné služby v Bruntále v druhé polovině 20. století	13
2. Historie základního školství v Bruntále od druhé poloviny 20. století do počátku 21. století	15
3. Střední školství v Bruntále od druhé poloviny 20. století do počátku 21. století	18
3.1. Učňovské školství	18
3.2. Střední zemědělská technická škola	22
3.3. Střední průmyslová škola strojní a textilní	25
3.4. Školní instituce v budově Petrina v druhé polovině 20. století	28
3.5. Státní gymnázium	30
Závěr	34
Použitá literatura:	36
Přílohy	40
Anotace	43

Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila historii školství v Bruntále po roce 1945. Jelikož se ve městě nachází pět mateřských škol, sedm základních škol včetně jedné umělecké a tři střední školy, rozhodla jsem se soustředit především na školy střední.

K výběru tohoto tématu mě inspirovala skutečnost, že město Bruntál patřilo k území dřívějšího německého pohraničí a dle dochovaných pramenů je považováno za jedno z nejstarších měst České republiky. Dále nutno zmínit, že z tohoto města pocházím a byla jsem zde vzdělávána. Také je pro mne jako pro budoucího pedagoga podstatné mít přehled o celkové historii školství ve městě, ve kterém hodlám působit.

Poněvadž se aktivně zajímám o dění v našem městě, mým záměrem je prohloubit své dosavadní znalosti nejen v oblasti školství, ale i historických souvislostech, které do jisté míry stále ovlivňují situaci na Bruntálsku. Současně bych těmito informacemi ráda obohatila i širokou veřejnost. Cílem mé bakalářské práce je shrnout a popsat historii středních odborných škol a gymnázií, což by mohlo v budoucnu sloužit jako ucelený přehled vývoje školství v Bruntále, který zasahuje až do současnosti.

Dá se říci, že má práce naváže na již zpracovanou bakalářskou práci Jany Mrázkové, s názvem „*Školství v Bruntále v první polovině 20. století*“. Práce bude rozdělena do tří kapitol a několika podkapitol. V první rozšířím historický kontext města před i po roce 1945 a následně stručně nastíním jak etnické rozložení společnosti, tak geografický, politický, hospodářský, průmyslový i kulturní vývoj ve městě. V druhé kapitole se zaměřím na zakládání i vývoj základních škol po druhé světové válce a v kapitole třetí se budu věnovat pouze středním školám, jež vznikly v Bruntále po roce 1945.

Ve své práci hodlám čerpat především z historických místopisů a publikací místních historiků, které budou sloužit především ke zpracování první kapitoly. Vzhledem k tomu, že české školství nově vzniká až po druhé světové válce, mým hlavním zdrojem budou historické kroniky daných škol, školní almanachy a sborníky. Pro nastínění současné historie škol i města použiji především internetové zdroje.

1. Historický vývoj Bruntálu v druhé polovině 20. století

1.1. Geografický vývoj a struktura obyvatelstva v Bruntále v první polovině 20. století

Okres Bruntál se nachází v západní části Moravskoslezského kraje. Jeho území bylo dlouho označováno jako pohraniční oblast, která byla po odsunu původního obyvatelstva znovuosídlena nově příchozími obyvateli. Tato oblast byla od raného středověku osídlena německým obyvatelstvem. České menšiny se tvořily od roku 1918 pouze na území okresního města Bruntál. Podle sčítání obyvatel v roce 1930 žilo v politickém okrese Bruntál přes 49 tisíc obyvatel, z toho 23 774 obyvatel v soudním okrese Bruntál, přičemž 579 obyvatel bylo národnosti české a 22 717 národnosti německé. V samotném městě žilo z celkového počtu 9 676 obyvatel, 9 031 národnosti německé a 396 národnosti české. Ze statistiky tak vyplývá, že české obyvatelstvo bylo oproti německé národnosti menšinou.¹

Ke změně územního členění došlo 29. září roku 1938. Po přijetí Mnichovské dohody československou vládou bylo rozhodnuto o odstoupení československého pohraničí Německu. Pohraničí bylo následně rozděleno do čtyř pásem, přičemž území okresu Bruntál spadalo právě do čtvrtého pásma. Dne 7. října téhož roku bylo Německem zabráno území politického okresu Bruntál, a to zapříčinilo odchod větší části českého obyvatelstva. Bruntál se stal výhradně německojazyčným městem s německými školami. Stejně tak odešla většina židovských rodin, které sídlily především v nedalekém Krnově. V roce 1930 bylo evidováno na území Bruntálska celkem 579 Židů, z toho v politickém okrese Bruntál žilo 106 Židů a v politickém okrese Krnov 348 Židů. Před začátkem druhé světové války, v květnu roku 1939, zde zbylo pouze 35 Židů. Bohužel ti byli po uplatnění tzv. Norimberských zákonů v příštích letech deportováni do koncentračních táborů, a tak se na území Bruntálska nenacházel žádný příslušník židovské národnosti.²

Dne 4. prosince 1938 se konaly doplňovací volby do říšského sněmu, kdy veškerá moc připadla straně NSDAP. V březnu následujícího roku byl již okres Bruntál považován za

---

¹ BARTOŠ, Josef, SCHULZ, Jindřich, TRAPL, Miloš. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Svazek XIII. Olomouc: Univerzita Palackého, 1994, s. 25.

² NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 7-8.

součást vládního obvodu Opava Sudetské župy Německé říše. Následně proběhlo v květnu 1939 další sčítání lidu, kdy na Bruntálsku žilo 48 251 Němců a pouze 54 Čechů.³

Po vypuknutí druhé světové války sloužila velká část mužů na frontách v německé armádě. Roku 1940 se jednalo o čtvrtinu mužů z regionu a následující rok se počet ještě zvýšil, což se projevilo především nedostatkem pracovních sil. Muži byli nahrazeni ženami, nuceně nasazenými pracovníky a také vězni zajateckých i koncentračních táborů. V této době pracovalo v Bruntále okolo 70 českých dělníků.

1.2. Historický vývoj v Bruntále po ukončení druhé světové války

Při samotném osvobození města došlo 6. května roku 1945 k několika tragickým událostem. Okolo 300 německých žen žádalo vojenské velitelství, které sídlilo v budově bývalého arcibiskupského semináře, dnes tzv. Petrina, aby vydalo město sovětským jednotkám bez boje. Odpovědí bylo ostřelování města německým dělostřelectvem, kdy byla přímo zasažena mateřská škola na ulici Sladovnická a několik dětí zabito. Posléze zavládl ve městě chaos, vzplálo několik požárů, obchody byly vyrabovány, několik žen spáchalo sebevraždu na půdě domu zubního lékaře a tříčlenná rodina učitele Brandta se zastřelila v korytě Černého potoka. Následujícího dne bylo město osvobozeno sovětskými jednotkami. První z nich postupovaly městem bez známek boje směrem na Staré Město u Bruntálu a Rýmařov. Od 17. května československá armáda převzala kontrolu nad bezpečnostní situací, kdy byly rozmístěny její jednotky na celém správním území Bruntálu.⁴ Bezprostředně po osvobození města vzniká spontánně první Národní výbor se sedmi členy, který se 30. května mění na Revoluční národní výbor s třiceti členy. Ten vzápětí žádá velitele Rudé armády v Kroměříži o pomoc s bezpečnostní situací, a tak přichází do Bruntálu partyzánský oddíl Olga v čele s velitelem Chluským. O dva měsíce později je výbor opět přeměněn na Místní správní výbor s hlavním představitelem Ladislav Hladkým.

Správní uspořádání území okresu Bruntál bylo obnoveno dekretem prezidenta republiky k roku 1927, dle stavu z 29. září 1938, se třemi soudními okresy a 48 obcemi. V květnu roku 1945 se zde začali vracet čeští obyvatelé, jež opustili své domovy po podepsání Mnichovské dohody, a zároveň do této oblasti přicházeli i první dosídlenci. Následně, díky dekretům

---

³ HORNIŠER, Igor. *Sborník bruntálského muzea 2006: Politický okres Bruntál v letech okupace*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2006, s. 89.

⁴ Tamtéž, s. 92-93.

prezidenta Edvarda Beneše, byli němečtí obyvatelé zbaveni jak československého občanství, tak i průmyslových podniků, živností, majetku a nuceni opustit naše území.⁵

Dalším tragickým dnem se v Bruntále stal 3. červenec 1945. Tohoto dne došlo k zastřelení 27 nevinných Němců v internačním táboře, který se nacházel naproti bývalému areálu Selika na Jesenické ulici. Důvodem byla nezaviněná smrt jednoho z členů partyzánského oddílu Rudé Moravy. Tomu vybuchl granát, který zranil několik Čechů a jednoho dokonce usmrtil, což bylo považováno za atentát ze strany Němců.⁶ Ve dnech 11.-12. července téhož roku započaly tzv. divoké odsuny německého obyvatelstva, kdy čeští „vlastenci“ přistupovali k Němcům stejně tak, jako Němci k Židům po podepsání Mnichovské dohody. Železniční dopravou bylo odsunuto okolo 4 300 Němců z Bruntálu do Děčína. Mezi objekty, kde probíhalo shromažďování Němců, patřil kromě továren Machold (jehož kapacita byla rozšířena ze 700 na 1400 osob) a Marburg (kapacita 300 lidí) i objekt řádového kláštera. Zde byla dříve umístěna *Střední zemědělská škola a Obchodní akademie*, která je v současnosti sloučena se *Střední průmyslovou školou*.⁷

Z celého bruntálského okresu bylo odsunuto více než 40 000 Němců, přičemž organizované odsuny začaly v lednu roku 1946. První řádný odsun z Bruntálu se uskutečnil 12. února roku 1946. Tímto se zcela přerušila kontinuita osídlení i demografického vývoje celého kraje. Ani dosídlení nově příchozími obyvateli nepomohlo v následujících letech zlepšit náhlý úbytek obyvatelstva. Jelikož bylo správní území okresu Bruntálu změněno od roku 1945 již dvakrát, je obtížné srovnávat různé celookresní údaje z hlediska administrativního členění. Avšak pro ilustraci srovnáme počet obyvatel v okrese Bruntál z roku 1930 s rokem 1950, kdy se původní počet obyvatel snížil z 140 874 na 82 837, tedy na 58,8 %. V následujících letech se situace mírným tempem zlepšovala. V roce 1960 žilo v tomto regionu 90 283 obyvatel, z čehož 2 232 osob bylo německé národnosti, v roce 1970 pouze 1 333 Němců (z celkového počtu 91 894 obyvatel) a roku 1980 jen 1 000 Němců (z 99 836 obyvatel). Dominantní národností v regionu Bruntálska byli především Češi, kteří pocházeli z různých oblastí státu, ale i Slováci, Maďaři, Řekové a další, což zapříčinilo prolínání různých kultur jak v osobním, tak i veřejném životě.⁸ Pro přibližnou představu o národnostním rozložení v současné době

---

⁵ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 7-8.

⁶ CEPEK, Josef. *Bruntál 1213*. Bruntál: Apro, 1998, s.74.

⁷ NIESNER, Tomáš. Průvodce městem Bruntál-k 798. výročí od Klubu Za starý Bruntál: Historie města. 7. část. *Město Bruntál* [online]. [cit. 15.10.2017]. Dostupné z: http://www.muibruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=941546

⁸ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2015: K proměnám osídlení Bruntálska, regionu v pohraničí*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2015, s.18-19.

uvádím statistiku obyvatelstva ke dni 26. března roku 2011. V okrese Bruntál se z celkového počtu 92 693 obyvatel nacházelo 61 303 příslušníků hlásících se k české národnosti (z čehož 3 652 obyvatel se přihlásilo k národnosti moravské a 484 obyvatel ke slezské), 2 048 slovenské, 213 německé, 176 polské, 64 romské, 57 vietnamské a 35 ukrajinské.⁹

1.3. Politický vývoj v Bruntále v druhé polovině 20. století

Politická situace v politickém okrese Bruntál byla v letech 1945-1948 plně v odrazu celostátních událostí, navíc se specifickými zvláštnostmi jako byl odsun Němců, osídlování v oblasti pohraničí apod. Ty se následně projevíly ve složení politických stran, národních výborů i ve správních komisích. Na bezpečnostní situaci ve městě dohlížela po osvobození jednak Rudá armáda, tak i partyzánské oddíly Rudé Moravy a již zmíněná partyzánská skupina Olga. Od začátku srpna roku 1945 zajišťoval bezpečnost Sbor národní bezpečnosti, kdy na 46 obcí připadlo pouze 13 stanic SNB.

V květnu roku 1946 se v Bruntále konaly všeobecné volby. V radě Okresního národního výboru byly zastoupeny politické strany Národní fronty. Jednalo se o následující:

ČSSD (Československá strana sociálně demokratická v čele s Janem Doleželem),

ČSNS (Československá strana národně socialistická v čele s panem Šmeralem),

ČSL (Československá strana lidová v čele s Václavem Janáčkem),

KSČ (Komunistická strana Československá v čele s Adolfem Žinčíkem z Radvanic)¹⁰

Z celkové počtu 6 037 voličů v rámci soudního okresu Bruntál dopadly volby v roce 1946 následovně:

KSČ	ČSSD	ČSNS	ČSL
3 264	1 131	902	683

Přičemž v Bruntále z celkového počtu 3 727 voličů:

KSČ	ČSNS	ČSSD	ČSL
1 778	706	700	500

Po těchto volbách začala KSČ upevňovat své pozice v celém regionu. V bruntálském okrese přešla následně téměř polovina členů každé politické strany na stranu KSČ, čímž tyto

⁹ Obyvatelstvo podle národnosti a podle velikostních skupin obcí, okresů a správních obvodů ORP-Moravskoslezský kraj. *Český statistický úřad* [online]. 26.3.2011 [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jspx?_af=VYSTUP-OBJEKT&z=T&f=TABULKA&katalog=30715&pvo=ZVKR013&pvokc=100&pvoch=3140

¹⁰ CEPEK, Josef. *Bruntál 1213*. Bruntál: Apro, 1998, s.75.

strany postupně zanikly. Do konce roku 1946 již KSČ kontrolovala místní i okresní rolnickou komisi.¹¹ Po únorových událostech roku 1948 se KSČ slučuje s ČSSD a získává definitivní mocenský monopol v zemi, kdy přebírá veškerou moc i v okrese Bruntál. V květnu téhož roku se tento mocenský monopol Komunistické strany Československa projevuje po parlamentních volbách. Jednotná kandidátka získala v bruntálském okrese 95,7 % hlasů, přičemž v rámci státu ji volilo 83,4 % voličů. Po těchto volbách následovalo znárodnění soukromého vlastnictví, ale i podřízení, nebo rozpuštění některých společenských organizací Komunistickou stranou Československa. Jedinou mládežnickou organizací se tak stal Československý svaz mládeže. Později byl vydán pokyn k zastavení všech ústředních i krajských tiskovin ostatních mládežnických organizací, a tak byl politický vývoj v příštích letech pevně ovládnut KSČ.¹²

Co se týče oblasti veřejné správy, reorganizací v roce 1960 byl městu Bruntál potvrzen statut okresního města, i přes to, že bylo až druhým největším městem v okrese po městě Krnov. Reorganizace spočívala ve sloučení okresů, kdy se bývalý okres Jeseník stal součástí okresu Šumperk, zatímco okresy Rýmařov, Krnov a několik dalších obcí vytvořily a doposud tvoří značnou část okresu Bruntál. Výhodné se jevílo především vhodné umístění Bruntálu pro okolní města i obce.

V průběhu 60. let 20. století se režim v Československu začal pozvolna liberalizovat (Pražské jaro), což bylo znát i v Bruntále. Nečekaným aktem se stal vstup vojenských jednotek Varšavské smlouvy na území Československa. V okrese Bruntál se jednalo o příslušníky polské lidové armády, kteří zde vstoupili v srpnu roku 1968. Cílem bylo zabránit dalším reformám, které se uskutečnily v Československu a opětovně upevnit moc komunistické strany. Jednotky polské lidové armády byly vzápětí vystřídány sovětskými posádkami a jejich pobyt v ČSSR oficiálně legalizován. Obyvatelé Bruntálu nesouhlasili s tímto zásahem. Tak Rada Městského národního výboru zaslala dopis tehdejšímu prezidentu republiky, Ludvíku Svobodovi, ve kterém silně nesouhlasila s okupací a zasahováním do vnitřních záležitostí naší republiky. Žádala také svěřeni politické a státní moci do rukou demokraticky zvolených orgánů, přičemž se stavěla za stranické představitele jako jsou Ludvík Svoboda, Alexander Dubček, Josef Smrkovský a Oldřich Černík. Nicméně všechny rezoluce byly v letech 1970-1971 odvolány a následovala tzv. očista strany.¹³

---

¹¹ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 20-21.

¹² CEPEK, Josef. *Zprávy okresního archivu v Bruntále: Akční výbory národní fronty na okrese Bruntál v letech 1948-1953*. Okresní archiv Bruntál, 1983, s. 49-51.

¹³ CEPEK, Josef et al. *Bruntál: Příběh nejstaršího města*. Valašské Meziříčí: RAP GROUP, 2013, s. 45.

V polovině listopadu roku 1976 byl zvolen předsedou Městského národního výboru Emil Rohel, který převzal 29. května roku 1981 pro Bruntál titul „Vzorné město“ společně s dalšími zástupci městských výborů.

Dalším důležitým mezníkem se stává rok 1989. V tomto roce probíhalo v Československu několik protivládních demonstrací, kdy 17. listopadu tvrdě zasáhly bezpečnostní složky proti studentům. Na tento zásah reagovalo celé Československo včetně obyvatel Bruntálu. Ve městě došlo ke shromáždění, kde se naprostá většina přiklonila na stranu odpůrců zákroku SNB. Jako reakce na tyto události vzniklo Občanské fórum na náměstí Míru v Bruntále, které v svolání požadovalo vyšetření a potrestání onoho brutálního zásahu proti studentům. Mezi dalšími požadavky Občanského fóra bylo zrušení organizací KSČ, Lidových milic a nastolení nové, demokratické vlády. Následovala generální stávka, několik demonstrací a také vytváření nových politických stran. Koncem roku 1989 se komunistický systém zhroutil a vzápětí došlo k postupné demokratizaci společnosti. Období mezi 17. listopadem a 29. prosincem 1989 je proto označováno jako tzv. Sametová revoluce. V podmínkách obnovení demokracie se podařilo dosáhnout i odchodu sovětských vojsk. Termín odchodu z Bruntálu byl stanoven na den 15. února roku 1990, přičemž sovětské vychovatelky a žáci mohli zůstat, aby dokončili školní rok. Poslední vojenské síly v počtu 300 vojáků měly být odsunuty do poloviny dubna 1990.¹⁴

1.4. Průmysl, hospodářství, doprava i obchod na Bruntálsku v druhé polovině 20. století

Po druhé světové válce při odsunu německého obyvatelstva vyvstal problém s náhlým nedostatkem pracovních sil. Majetek, zemědělská půda i průmyslové závody Němců byly zkonfiskovány podle dekretu prezidenta republiky Edvarda Beneše. Kvůli náhlému úbytku obyvatel bylo zrušeno několik podniků a nedostatek pracovních příležitostí přispěl k destabilizaci osídlení. Na Bruntálsku se během let 1947-1948 nacházelo celkem 43 závodů, jež zaměstnávaly celkem 3 941 pracovníků. Dominantní byl zpočátku textilní průmysl. Jednalo se především o bruntálský Moravolen, který byl v rámci znárodnění v roce 1948 přidružen k národnímu Moravskoslezskému podniku v Šumperku. V Bruntále byla také znárodněna městská elektrárna, Macholdova továrna a dřívější pivovar s lihovarem Německého řádu. Sloučením dřívějšího pivovaru a lihovaru Německého řádu společně s likérkou F. Springera

---

¹⁴ CEPEK, Josef. *Bruntál městem a historií: Budování nového domova 1945-2013*. 2014, s. 93.

vzniká národní podnik Bruntálský lihovarský a nápojový průmysl (později Seliko) se sídlem v Bruntále.¹⁵ V letech 1953-1960 se zakládá mnoho jiných závodů, jako třeba: Československé automobilové opravy i Lisovny nových hmot, které působily déle než Masný průmysl nebo Prefa Bruntál, jež se zasloužila o výrobu tvárnice pro bytovou výstavbu. K dalším zaniklým závodům se v letech 1960-1965 přidává Moravolen (tkalcovství) a dřevařské závody. Výrazným okamžikem bylo pro Bruntál zřízení hydrometalurgického závodu na začátku 80. let, který sloužil ke zpracování polymetalických rud a také rozšíření Lisoven nových hmot.¹⁶ Koncem 20. století, kdy místní továrny již nebyly konkurenceschopné, začaly vznikat menší podniky, jež spadaly do soukromé sféry. Postupem času se do popředí dostaly firmy jako je Osram (osvětlovací technika) nebo Alfa Plastic (výrobky z plastických hmot) a mnoho dalších.

Po druhé světové válce byla složitá situace také v zemědělství. Ve snaze osídlit bruntálský okres byly příchozím jednotlivcům svěřovány konfiskované usedlosti, což zprvu přilákalo velké množství obyvatel se zájmem zde nejen žít, ale i nabýt majetku. Bohužel, přírodní podmínky pro hospodaření jsou na Bruntálsku náročné, proto velká část příchozích obyvatel nevládla obhospodařovat své pozemky, a tak půda ležela ladem. Od konce roku 1949 vznikala JZD, avšak zásadní proces socializace, kdy byli zemědělci nuceni vstoupit do družstev, započal roku 1950. V následujících letech se zemědělci potýkali s problémem nedostatku zaměstnanců, jelikož obyvatelé pohraničí často odcházeli zpět do vnitrozemí. Proto byly v letech 1955-1959 iniciovány brigády Československým svazem mládeže, kdy se studenti měli podílet na obdělávání půdy, avšak ani tato snaha situaci nezlepšila. Tak se počátkem 60. let projevil nedostatek pracovních sil v plném rozsahu. To vedlo k centralizaci zemědělské výroby, kdy sloučením 24 JZD a 11 státních statků vznikl roku 1964 největší zemědělský závod v ČSSR-Státní statek Bruntál.¹⁷

Po roce 1945 byly silnice i železnice poškozeny a v nedostatečném technickém i početním stavu. Nejužívanějšími spoji byly autobusová trasa Bruntál-Vrbno pod Pradědem, ale i Bruntál-Horní Benešov. Na počátku 80. let byla již silniční síť v celém okrese bezprašná. Za významnější rekonstrukci je považována oprava železniční tratě z Olomouce do Bruntálu v rozmezí let 1960-1965. Dne 1. září roku 1983 v Bruntále přibyla městská autobusová hromadná doprava a následně probíhala renovace mostů.

---

¹⁵ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 22-23.

¹⁶ CEPEK, Josef. *Bruntál 1213*. Bruntál: Apro, 1998, s.79.

¹⁷ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 25-26.

V oblasti obchodu město zpočátku velmi strádalo, prodejny byly malé, sklady nevhodně zařízeny a chyběla finanční podpora. Situace se mírně zlepšila se založením družstev Rovnost (1946) a Jednota. V 60. letech se zde nacházelo okolo 43 prodejen a v dalších letech se rozšiřovaly a zakládaly nové. Za zmínku stojí především nákupní středisko HORAL, které je situováno dodnes na Jesenické ulici, avšak po privatizaci státních ale i družstevních obchodů do Bruntálu proniklo několik zahraničních společností, které je nahradily (Kaufland, Billa, Penny Market aj.).¹⁸

1.5. Kulturní život a veřejné služby v Bruntále v druhé polovině 20. století

Postupné osídlování oblasti Bruntálu přispělo k opětovnému rozvoji několika společenských organizací, které ovšem nedokázaly plně nahradit početnost a rozmanitost organizací, jak tomu bylo v období předválečném. První tzv. „Národní veselice“ se konala v Bruntále dne 14. srpna 1945 za podpory závodní rady ČSD, kdy byl výtěžek darován na renovaci Javoříčka, které bylo závěrem války srovnáno se zemí komandem SS. Jednou z prvně založených organizací byl Sportovní klub Bruntál, jehož datum vzniku připadá na 21. července 1945. V tomto roce přibývalo mnoho dalších zájmových organizací, například divadelní jednota „Naše Divadlo“, „Matice Opavská“ nebo „Jednota československé obce legionářské“ a mnoho dalších. Kupříkladu tělocvičná jednota Sokol využívala prostory Národního domu, které patřily „Matici Opavské“. Činnost TJ Sokol byla zahájena dne 3. srpna 1945, cvičení žáků započalo s příchodem nového školního roku (3. září 1945) a první veřejné vystoupení proběhlo na hřišti Sportovního klubu v Bruntále začátkem září roku 1947.¹⁹

Než však mohly tyto spolky plně rozvinout svou činnost, došlo k jejich likvidaci po únoru roku 1948, kdy se k politické moci dostala Komunistická strana Československa. O dva roky později bylo spolkům oznámeno, že jejich způsob činnosti neodpovídá novým politickým, sociálním, kulturním a hospodářským podmínkám. Tak byly sloučeny do organizací Národní fronty, Revolučního odborového hnutí, Československého svazu mládeže a JZD, nebo zanikly.²⁰ Na základě výše uvedených skutečností byl divadelní spolek „Naše divadlo“ převeden na spolek „Rovnost“. Stejně tak i první loutkový soubor nebo divadelní soubor bruntálského sboru dobrovolných hasičů. V březnu roku 1949 probíhal organizovaný nábor

---

¹⁸ CEPEK, Josef. *Bruntál 1213*. Bruntál: Apro, 1998, s. 81-83.

¹⁹ Tamtéž, s. 85-86

²⁰ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 30-31.

členů do Československého svazu mládeže a s dalším rokem v něm přibylo několik stovek mladých lidí. Mládež se v průběhu let zapojila do nejrůznějších budovatelských i kulturně politických akcí a značnou měrou přispěla k rozvoji města. Počátkem 70. let se objevuje nový divadelní soubor Magnet, který získal velká ocenění nejen na domácí půdě, ale i na okresních i krajských přehlídkách. Ačkoliv po pádu komunistického režimu nedocházelo k většímu zakládání či znovuoobnovení spolků, tradice divadelních souborů pokračuje dodnes. Městské divadlo bylo po dlouhé rekonstrukci otevřeno 9. prosince roku 1997. Od té doby zde vystupují především soubory Záplata nebo školní divadlo Jednička.²¹

Dalšími českými kulturními i veřejnými zařízeními jsou knihovny. Ty se na Bruntálsku zakládaly nově po roce 1945 a úspěšně se stabilizovaly až po několika letech. Městská knihovna v Bruntále byla otevřena 15. února roku 1947 a v následujících letech byla několikrát přestěhována (například do budovy gymnázia, zámku nebo divadla). Roku 1956 se stává knihovnou okresní. V bruntálském okrese se v roce 1960 nacházelo celkem 143 knihoven, z čehož jedna byla okresní, tři městské a sedm místních s profesionálními pracovníky.²²

Co se týče zdravotnictví, základním zařízením ve městě byla a stále je nemocnice, která byla otevřena již roku 1885 a nachází se na Nádražní ulici. Jelikož byla budova po druhé světové válce ve špatném stavu, realizovalo se několik rekonstrukcí a přibyla další oddělení. Dále roku 1953 vznikla Okresní hygienická stanice v budově dřívější Hospodyňské školy. Na sklonku 80. let přispělo k rozkvětu města a kulturnímu vyžití obyvatel vybudování nového kina, hasičské zbrojnice, domova pro seniory a vodní dílo Slezská Harta.²³

---

²¹ CEPEK, Josef et al. *Bruntál: Příběh nejstaršího města*. Valašské Meziříčí: RAP GROUP, 2013, s 77-79.

²² CEPEK, Josef. *Bruntál městem a historií: Budování nového domova 1945-2013*. 2014, s. 203.

²³ CEPEK, Josef. *Bruntál 1213*. Bruntál: Apro, 1998, s. 85.

2. Historie základního školství v Bruntále od druhé poloviny 20. století do počátku 21. století

České školství v Bruntále navazovalo po druhé světové válce na předválečné české menšinové školy v obcích, ve kterých se soustřeďovaly významnější české menšiny. Primární zásluhu na zakládání prvních českých škol měly především české národní spolky: Národní jednota (Rýmařovsko), Ústřední matice školská a Národní matice v Opavě, jejíž pobočka působila v Bruntále pod názvem Vzdělávací spolek Praděd. Ony menšinové české obecné školy byly zakládány od roku 1922, přičemž v Bruntále vznikla *Česká státní obecná škola mateřská* roku 1925 a dne 29. září zahájila výuku pod vedením Josefa Spáčila. Jako druhá v okrese byla ve městě založena 31. října roku 1930 *Státní mateřská škola měšťanská*, kdy se vyučovalo v prostorách obecné školy. Jejím ředitelem byl jmenován Josef Kubánek. Obě tyto školy se nacházely v budově bývalé piaristické koleje na Anglické ulici (dnes Dukelská) až do konce druhé světové války. Dne 24. března roku 1936 byly obě školy sloučeny a jejich společným ředitelem se stal Jan Doležal.

Německé školy v období První republiky v Bruntále naprosto převažovaly, jednalo se o chlapeckou obecnou a měšťanskou školu, dívčí obecnou školu, dívčí měšťanskou školu německého řádu a později chlapecký arcibiskupský seminář. První česká mateřská škola mateřská byla ve městě otevřena roku 1924 pod vedením ředitelky M. Řehákové. V roce 1938 uvedené české menšinové školy zanikly (byly převzaty Němci) a až do roku 1945 se v celém okrese Bruntál nacházely pouze školy německé. Měšťanské školy byly následně při německé okupaci změněny na školy hlavní (Hauptschule). Při odsunu českého obyvatelstva z Bruntálu asistovala československá armáda, přičemž nábytek, pomůcky a vše potřebné pro výuku bylo rozebráno, nebo odvezeno vojáky do Senice, odkud pocházel ředitel české menšinové školy Jan Doležal.²⁴

V květnu roku 1945 byly německé školy zrušeny a bylo třeba budovat české školství prakticky od základu. Díky žádosti okresních zmocněnců ministerstva školství a osvěty (schválených Zemskou školní radou) byly původní německé školy převedeny na české školy a dány do správy ministerstvu školství ČSR. Bohužel téměř 90 % budov bylo v nevyhovujícím stavu a mnohé z nich byly zabrány pro odlišné účely, avšak nejzávažnějším problémem byl

---

²⁴ NIESNER, Tomáš. K vývoji školství v Bruntále. *Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy*, roč. 30, č. 2., 2004, s. 2-5.

nedostatek učitelů, stejně tak jako nedostatek pomůcek a vybavení. Někteří učitelé přicházeli do bývalého pohraničí ze své vlastní vůle, jiní zde byli přiděleni v rámci akce „Pomoc pohraničí“ z různých okresů na tři roky.²⁵ Pro ilustraci srovnáme počet učitelů s dřívějšími roky. Roku 1930 působilo ve školství a výchově na území dnešního okresu Bruntál celkem 919 učitelů, zatímco v soudním okrese Bruntál se v té době nacházelo 137 učitelů.²⁶ Podle sčítání z 1. září roku 1945 bylo v tehdejším okrese Bruntál pouze 21 učitelů, proto byli učitelé dosazováni pouze do škol v městech a obcích, které se nacházely na přístupných komunikačních spojích, ale i přes tuto snahu byl první školní rok po druhé světové válce velmi komplikovaný.

V Bruntále bylo prioritním úkolem vybudovat základní síť škol, což se do září roku 1948 podařilo. Do téhož roku se základní školství řídilo právní normou základního školského zákona ze 14. května roku 1869. Již v září roku 1945 byla výuka zahájena na škole obecné, měšťanské i základní odborné (učňovské). Nicméně pedagogický deficit se napravit nepodařilo. Proto se vyučovalo ve třídách s více jak 50 žáky, což přispělo ke ztížení vyučovacích podmínek pedagogů. Problémem bylo také nedostatečné vybavení škol.²⁷ V původní budově české obecné a měšťanské školy se nacházela Obecná pětitřídní škola, kde na 238 žáků připadalo 6 učitelů. V měšťanské škole, která byla umístěna v budově dřívějšího německého gymnázia, bylo otevřeno taktéž pouze pět tříd pro nedostatek učitelů, přičemž v každé z nich bylo okolo 90 žáků.²⁸ V pozdějších letech byly vybudovány školy mateřské a přibývalo také škol základních. I když se pozvolna snižoval počet malotřídních a jednotřídních škol, Bruntál patřil k těm okresům, které měly nejvyšší procento škol malotřídních.

Obecně se dá říci, že budoucí podoba školství na území nynějšího okresu Bruntál, jeho organizace, rozmístění i struktura byla stanovena zákony o základní úpravě školství z 21. dubna roku 1948, školskými zákony z 24. dubna 1953 a 15. prosince 1960. Jednalo se především o zavedení jednotného vzdělání pro mládež do patnácti let věku, čímž se zestátnily dřívější soukromé školy a jedině zde mohla probíhat výchova a vzdělání (1948). Poté stanovení povinné školní docházky na dobu osmi let s odstraněním dřívějšího rozdělení školy na jednotlivé

---

²⁵ VÁCLAVÍK, František, ed. *25 let života svobodného Bruntálska: katalog výstavy: výstavní síň Vlastivědného ústavu v Bruntále: květen-říjen 1970*. Bruntál: Vlastivědný ústav, 1970, s.158-160.

²⁶ BARTOŠ, Josef, SCHULZ, Jindřich, TRAPL, Miloš. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Svazek XIII. Olomouc: Univerzita Palackého, 1994, s. 33.

²⁷ NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010, s. 29-30.

²⁸ NIESNER, Tomáš. K vývoji školství v Bruntále. *Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy*, roč. 30, č. 2., 2004, s. 2-5.

oddělené stupně, přičemž vznikly sloučením národních a středních škol tzv. osmiletky a připojením vyšších ročníků dřívějšího gymnázia tzv. jedenáctiletky (1953).²⁹

Jednou z nejvýznamnějších škol v Bruntále, která se podílela i v současnosti podílí na formování a rozšiřování uměleckého povědomí v celém okrese, je *Základní umělecká škola Bruntál*. Ta zaujímá mimořádné místo v celém komplexu školství, jelikož poskytuje žákům hlubší kulturní, taneční, výtvarné i literárně-dramatické vzdělání.

Její historie sahá až do roku 1946, kdy byla založena jako *Městská hudební škola*, přičemž její první „zakladatelé“ a také první učitelé vybrali v září roku 1946 školné a do konce měsíce uprchli. Pevný základ dal této škole až profesor Karel Hladký, který po absolutoriu pražské konzervatoře působil v Jugoslávii v letech 1919-1946 jako profesor konzervatoře. Po návratu do vlasti se stal ředitelem oné hudební školy až do roku 1956, kdy odešel do důchodu. Budova školy se nachází na stejném místě dodnes (s výjimkou let 1958-1960), a to v bývalém panském domě na náměstí Jana Žižky č. 6. V prvním školním roce uvítali pedagogové Stanislav Holtzer, Olga Hladká a Zenica Hladká celkem 70 žáků. V následujícím roce se pedagogický sbor rozrostl o dalších deset pedagogů a počet žáků vzrostl na 120. Nutno podotknout, že škola i přes veškeré komplikace v následujících letech, jako byl nedostatek financí, nezájem veřejnosti i úbytek pedagogů, obstála a rozrostla se o několik poboček. Tak se v 90. letech pod vedením ředitelky Jiřiny Sokolářové značně rozšířilo povědomí o činnosti školy.³⁰

V současnosti se v Bruntále nachází celkem šest základních škol, z čehož jedna je soukromá. Jedná se o tyto školy: *Základní škola Bruntál, Cihelní 6, Základní škola Bruntál, Jesenická 10, Základní škola Bruntál, Okružní 38, Základní škola Bruntál, Školní 2, Základní škola Bruntál, Rýmařovská 15* a soukromá *Základní škola AMOS*. Umístěny jsou převážně na okraji města v blízkosti bytových zástaveb. Každá z nich disponuje fotbalovým i atletickým hřištěm a zahradou. Nechybí ani tělocvičny, odborné dílny, speciální učebny, školní knihovny a družiny. Žáci mají k dispozici také širokou nabídku volnočasových aktivit a zájmových kroužků, které mohou využít. Základní školy úzce spolupracují jak s rodiči, tak i s ostatními vzdělávacími institucemi ve městě.³¹

---

²⁹ KOŠŮTEK, Martin et al. *Z historie základního školství v okrese Bruntál: 1945-1990*. Bruntál: RŠ MT OÚ, 1990, s. 36, 40.

³⁰ SOKOLÁŘOVÁ, Jiřina. *50 LET ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY V BRUNTÁLE: 1946-1996*. Bruntál: Ředitelství ZUŠ Bruntál, 1996, s.6-9.

³¹ Školy. *Město Bruntál* [online]. 2018 [cit. 28.3.2018]. Dostupné z: <http://mubruntal.cz/skoly/os-984/p1=82033>

3. Střední školství v Bruntále od druhé poloviny 20. století do počátku 21. století

Město Bruntál bylo v první polovině 20. století velmi významným průmyslovým střediskem, především díky textilnictví. Zdejší lnářská a damašková výroba byla tou největší v celém Slezsku (až do roku 1930). Značnou měrou k vychování velké části odborníků v této oblasti přispěla *Státní odborná škola tkalcovská*, která vznikla v Bruntále již roku 1877. Škola byla nejprve jednoroční, avšak roku 1884 se přeměnila na dvouroční a několikrát změnila místo své působnosti. Roku 1897 byla přestěhována do nově postavené budovy, vybavené učebnami, tkalcovskými dílnami a kreslírnu. Téhož roku vznikl při tkalcovské dvouleté škole i jednoroční odborný dělnický kurz, který se specializoval na vzdělávání studentů v oboru tkaní lněných, damaškových a froté tkanin. Kromě odborné tkalcovské školy se v Bruntále nacházely před druhou světovou válkou živnostenská pokračovací škola, zemědělská a hospodářská škola a reálné gymnázium. To bylo během německé okupace změněno ve vyšší školu střední (Oberschule).

Po roce 1945 byly střední školy ovlivněny druhou světovou válkou ze všech nejvíce. Výuku nezačalo gymnázium ani odborná tkalcovská škola kvůli nedostatku pedagogů a scházejícím prostorům. Na dlouholetou tradici odborné tkalcovské školy měla v 50. letech navázat *Střední odborná škola textilní*, která nakonec nebyla otevřena. Místo toho byla roku 1946 zřízena pouze dvouletá textilní škola při ředitelství závodu Moravolen Bruntál. Ovšem po přemístění tohoto závodu do Šumperka byla dvouletá textilní škola zrušena v roce 1948.³²

3.1. Učňovské školství

Na začátek je nutno zmínit, že učňovská škola v Bruntále vznikla roku 1954 ze *Základní odborné školy*. Školy podobného typu byly označovány jako živnostenské pokračovací školy a byly přidruženy k průmyslovým školám nebo obchodním akademiím. Během druhé světové války se *Základní odborná škola* nacházela v místech dřívější střední odborné školy (ulice Dukelská). O své prostory se musela dělit se školou hlavní a hospodyňskou, přičemž část základní odborné školy byla přemístěna na Mahenovu ulici.

---

³² NIESNER, Tomáš, RAPUŠÁK, Pavel, MEZEROVÁ, Ľubica. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 70. část. [cit. 23.11.2017]. Dostupné z: http://m.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=952065

Po druhé světové válce se o zřízení učňovské školy v Bruntále zajímal externí učitel *Základní odborné školy v Lipníku nad Bečvou* Jaroslav Dzubiak, který ale záhy odešel, a tak byl od září roku 1945 pověřen vedením učitel Zdeněk Košacký. Ten vybral pro vzdělávání učňů v tehdejší piaristické koleji na Anglické ulici (v současnosti ulice Dukelská). Ve školním roce 1944/1945 měla škola 1 242 žáků, avšak následující školní rok zahajovala pouze se 38 žáky české i německé národnosti. Ke konci roku vzrostl počet žáků v osmi třídách na 174, z čehož 26 bylo dívek. Na škole bylo zavedeno dvoudenní šestnáctihodinové vyučování, které se dělilo na předměty všeobecně vzdělávací, odborné a praktická cvičení. Škola disponovala pouze dvěma učebnami, dílny byly vydrancovány a do dubna roku 1947 se škola dělila o prostory koleje s příslušníky SNB. V říjnu roku 1945 hrozilo přebrání školy vojskem, avšak Košacký ji ubránil. Vyučování tedy započalo 1. prosince 1945 v následujících oborech: kovodělnický, dřevodělnický, oděvní, obchodně potravinářský, holič a kadeřník. Z Bruntálu do Krnova odešli žáci v oborech hostinský, cukrář a pekař, ale naopak přišli obuvníci, brašnáři, sedláři, malíři i natěrači. Košacký se podílel na vyučování nejdříve sám, posléze přibýlo pět externistů a další dva učitelé. První reorganizace vyučování nastala 1. února roku 1947, kdy bylo zahájeno každodenní tříměsíční vyučování v oborech: strojník, zámečnick, truhlář, kolář, karosář, čalouník, lakýrník, malíř písma a obchodník s potravinami. Počet žáků se již rozrostl na 708.³³ Jedním z učitelů byl Jan Šebek, který vyučoval technické kreslení, odbornou nauku i materiál a tělocvik od dubna roku 1948 do roku 1955, kdy byl svědkem změny oborů i boje o zachování školy. Dle jeho názoru bylo učiliště pod vedením neodborníků.³⁴

Roku 1950 se Košacký stává starostou města, tudíž odchází z funkce ředitele školy a na jeho místo nastupuje Miloslav Kotas, a to až do roku 1953. Dne 1. září 1950 došlo hned k několika změnám. V budově školy bylo zřízeno výcvikové středisko Československé automobilové dopravy, tříleté obory byly změněny na dvouleté, jiné zanikly nebo byly přemístěny do jiných měst. Hrozil i rozpad učitelského kolektivu. V této době mohlo dojít ke zrušení školy, avšak díky úsilí některých pracovníků školy, především učitele Jaroslava Koryty, byla škola zachována. Ve školním roce 1950/1951 se otevřela třída truhlářů a lakýrníků, přičemž v následujících letech se škola velmi dobře rozvíjela.

---

³³ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika SOU Bruntál, 1945-1995, nestr.

³⁴ KIEDROŇOVÁ, Alena. Vyučoval děti v Bruntále i v Tunisku. *Bruntálský a krnovský deník*. č. 249, 2005.

Záležitosti v oblasti ubytování a stravování studentů byly velmi komplikované. Ačkoliv se internát (domov mládeže) začal používat na jaře roku 1947 v druhém patře budovy školy, roku 1948 se museli studenti stěhovat do klášterní budovy, jež se nachází na Jesenické ulici. O dva roky později se přemístili do bývalého arcibiskupského semináře, kde se momentálně nachází *Základní škola Petrin*. Další část studentů byla ubytována v dřívějším městském chudobinci na Krnovské ulici. Pouze stravování probíhalo na jednom místě, a to v prvním poschodí školy, kam byla strava dovážena z okresního dětského domova.

Ředitele Miloslava Kotase nahradil roku 1953 Eduard Urban, kterého po roce působení vystřídal dřívější předseda Městského národního výboru Jan Dohnal. Pod ním se vzdělávalo více než 300 učňů v oborech jako je automechanik, strojní zámečnick, truhlář nebo lakýrník, kteří byli vedeni šesti stálými pedagogy a dvěma externisty. Dá se říci, že v letech 1954-1958 byla ona učňovská škola tou největší v kraji. Od 1. ledna roku 1954 spadá pod správu ministerstva místního hospodářství. Škola se podílela jak na zvelebování města, tak i na zemědělských brigádách, kdy studenti odpracovali celkově přes osm tisíc hodin. Portréty těch nejpracovitějších visely na chodbách školy. Studenti také cvičili na první celostátní spartakiádě a následně vystupovali roku 1955 na Strahově v počtu 123 žáků. Na chodu školy se podílelo celkem 62 zaměstnanců a nabídka oborů se rozšířila o následující: soustružník dřeva, malíř písma, čalouník, stavební zámečnick, klempíř, karosář, nástrojář, frézař, soustružník kovů a zedník.³⁵

Ve školním roce 1957/1958 došlo k mnohým změnám, kdy teoretická a praktická výuka byla oddělena ve snaze zvýšit zájem podniků o své učně. Vyučování teoretických poznatků probíhalo ve škole, zatímco praktické vyučování bylo realizováno v továrnách nebo v učňovských střediscích. Kvůli této změně zanikly dílny na školní půdě, budované od roku 1945. Na místo dílen, kuchyně i přízemí školy tak vzniklo roku 1958 nové učňovské středisko při okresním stavebním podniku.³⁶ Do této doby měla zemědělská škola pobočku v tehdy již zatopeném Karlovci, odkud přestoupili studenti do Bruntálu. Došlo také ke sloučení střední učňovské školy v Rýmařově, která vzdělávala žáky textilních oborů a pekaře. Žáci již byli ubytováni v druhém patře školy a jejich počet dosáhl 750.

Roku 1962 vznikla v Bruntále *Střední průmyslová škola strojní a textilní* a kvůli opoždění stavby budovy školy museli žáci sdílet prostory se zemědělskou školou. Ovšem

---

³⁵ TOMANOVÁ, Zuzana. *Střední škola služeb, Bruntál, příspěvková organizace Dukelská 5, Bruntál: slaví 60. výročí založení českého učňovského školství v Bruntále*. Bruntál: Střední škola služeb, 2005, s. 1-2.

³⁶ NIESNER, Tomáš. *Školství na bruntálském okrese: 1945-1959*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, s. 31.

kapacita školy nestačila na všechny žáky, na což doplatil především Domov mládeže. Dívky byly převážně ubytovány ve třídě vedle sborovny a chlapci v prostorách bývalé kaple. Roku 1961 nastoupil do funkce ředitele František Pospíšil. Ten se snažil zachovat pospolitost školy a jejich studentů, avšak kvůli nevyhovujícím hygienickým podmínkám, kdy na jednom pokoji bydlelo někdy i 35 žáků bez sociálního zařízení, se Domov mládeže musel přestěhovat do Starého Města u Bruntálu. Bohužel situace se zde nezlepšila, ba naopak, scházelo základní hygienické vybavení, kdy učni prováděli ranní toaletu v místním potoce. Tak byla v Bruntále po naléhání učitelů na místní výbor Komunistické strany Československa uvolněna budova dřívější mateřské školy u rybníka na ulici Pod Lipami pro 75 učňů. Ve Starém Městě zůstali pouze žáci třetích ročníků, kteří do školy chodili jen dva dny v týdnu.

Tyto problémy s nedostatkem prostorů přetrvávaly až do poloviny 60. let. V budově se nacházelo jak středisko okresního stavebního podniku, tak *Střední průmyslová škola*, proto bylo ve školním roce 1964/1965 přihlášeno ke studiu až 1 050 žáků. Proto se učilo i v Pionýrském domě, který se nacházel na Dukelské ulici. Téhož roku se nově zavedl obor stavař, kam se přihlásilo celkem 21 žáků. Následujícího roku byly nově zavedeny volné sudé soboty.³⁷

Co se týče samostatného vývoje *Okresního stavebního podniku Bruntál*, od 1. září roku 1967 nastupuje do funkce ředitele František Golla, za jehož působení došlo k přechodu od učňovského zařízení k odbornému učilišti. Teoretická výuka probíhala ve vlastní školní budově na Krnovské ulici a v nových dílnách pracovali truhláři, malíři i klempíři. Přidávají se i nové obory jako tesař, instalatér, zámečnický a elektromechanik.³⁸

S blížícím se rokem 1968 se poměry značně uvolnily. Příkladem může být fotbalové utkání žáků proti kantorům v listopadu roku 1967, které skončilo vítězstvím žáků 5:1. Sama kronika zmiňuje, že každý má možnost vyjádřit svůj názor a celkový začátek školního roku 1967/1968 se zdá být pozitivní, ovšem dalších sedm stran je z kroniky vystřiženo. Začátek následujícího školního roku se nese v duchu normalizace. Kronika se tak stala statistickou příručkou o počtu žáků, oborech, pedagogickém sboru, účasti na soutěžích, brigádnických hodinách atd. V těchto letech přibyly obory: prodavač, dámský i pánský krejčí, kuchař i číšník. Ředitelem pro léta 1970-1973 se stal Jaroslav Kotyza, následně Jiří Jurajda (do roku 1978) a poté Bohumil Heřbolt (do roku 1990).

---

³⁷ TOMANOVÁ, Zuzana. *Střední škola služeb, Bruntál, příspěvková organizace Dukelská 5, Bruntál: slaví 60. výročí založení českého učňovského školství v Bruntále*. Bruntál: Střední škola služeb, 2005, s. 1-3.

³⁸ JURÍČEK, Josef, KREJČÍ, Zdeněk. *CENTRUM ODBORNÉ PŘÍPRAVY STAVEBNÍCH OBORŮ BRUNTÁL: 40 let, 1958-1998*. SOU polygrafické Olomouc, s. 3-4.

Dalším významným datem se stává 1. září roku 1978, kdy byla učňovská škola přeměněna na střední odborné učiliště. Nyní zajišťovala pouze teoretickou výuku, a to až do roku 1990, zatímco z okresního stavebního podniku se stalo *Střední odborné učiliště stavební*. Praktická výuka probíhala v podnicích a závodech, pro které se žáci učili v následujících oborech: obráběč kovů, elektromechanik, gumař plastikář, lisař plastických hmot, přadlák, tkadlec, hutník neželezných kovů, valcír plechů, provozní zámečnick, karosář, prodavač smíšeného zboží a již zmíněný lakýrník, kuchař, číšník-servírka, dámský i pánský krejčí. Vzápětí byla rozšířena i výuka na střední škole pro pracující v oborech provoz obchodu a strojírenství.³⁹

Díky změnám z roku 1989 získalo učiliště od 1. ledna 1991 právní subjektivitu jakožto samostatná příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem bylo Ministerstvo vnitra České republiky, což přineslo změnu vnějších i vnitřních podmínek činnosti školy, v jejímž čele stála Jana Petrášová (1990-1998). Tak se SOU postupně stalo komplexnějším celkem, jež zajišťoval a stále zajišťuje teoretickou i praktickou výuku. V listopadu následujícího roku se zřizovatelem stalo Ministerstvo hospodářství ČR, sílil zájem o obory služeb, a naopak slábl o obory kovodělné, textilní a plastikářské.⁴⁰

V současné době spadá pod *Střední odbornou školu Bruntál*, příspěvkovou organizaci Moravskoslezského kraje, dřívější *Střední škola služeb* (změna názvu SOU v roce 2005) i *Střední škola řemesel*, která byla v 90. letech nazývána centrem odborné přípravy učňů a sloučena roku 2003 s pobočkou v Horním Benešově (příloha 1). Škola má k dispozici vlastní budovu s domovem mládeže, školní jídelnu, tělocvičnu, ale také posilovnu, saunu a adekvátně vybavená pracoviště pro výuku studentů.⁴¹

3.2. Střední zemědělská technická škola

Jak již bylo zmíněno, okres Bruntál byl a stále je velmi náročným v oblasti zemědělského hospodaření. Proto bylo důležité připravit odborníky pro zemědělský, strojírenský a textilní průmysl, což vedlo k založení *Střední zemědělské technické školy*. O to

---

³⁹ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Učňovské školy v Bruntále, 1963, nestr.

⁴⁰ TOMANOVÁ, Zuzana. *Střední škola služeb, Bruntál, příspěvková organizace Dukelská 5, Bruntál: slaví 60. výročí založení českého učňovského školství v Bruntále*. Bruntál: Střední škola služeb, 2005, s. 1-3.

⁴¹ NIESNER, Tomáš, MEZEROVÁ, Lúbia. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 73. část. [cit. 25.1.2018]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=953079

se snažili především zemědělci Gardavský a Sekanina, kteří jezdili v letech 1945, 1946 a 1955 do Prahy na ministerstvo zemědělství a dožadovali se založení oné školy.

První zmínka o zemědělském školství v Bruntále pochází z roku 1913, kdy se zemědělská škola nacházela na dnešní ulici Zahradní. Další až roku 1946 při *zřízení Státní hospodyňské školy* na stejném místě, díky úsilí již zmíněných bruntálských zástupců. Při ní byla otevřena i *Lidová škola zemědělská*, ve které se vyučovalo pouze v zimních měsících, a o její správu se starala Antonie Studénková. Od 1. září roku 1948 byly obě školy sloučeny v *Lidovou školu hospodyňskou a zemědělskou*. Vyučovalo se v tříměsíčních cyklech, ale škola postrádala jak pomůcky, tak i vlastní prostory. V následujících dvou letech došlo k několika změnám. *Státní hospodyňská škola* byla přeměněna nejdříve na *Dívčí rolnickou školu* a poté roku 1950 sloučena se *Základní školou rolnickou*, která v prvním školním roce uvítala 139 žáků.⁴²

Další školy, které předcházely vzniku *Střední zemědělské technické školy*, jsou *Zemědělská mistrovská* a *Zemědělská učňovská škola*. Obě působily v Bruntále od roku 1953. Mistrovská škola měla během její působnosti různou délku studia i formu výuky. Nejdříve byla jednoletá s celoroční teoretickou výukou, následující rok dvouletá s obory pěstitelství a chovatelství, k čemuž přibyla i praxe v zemědělských závodech s pěti měsíci teoretické výuky. Učňovská škola byla taktéž dvouletá se stejnými obory, jen s tím rozdílem, že odborný výcvik a teoretická výuka se dělily v poměru 1:1. V té době byl šestidenní pracovní týden, což znamená, že žáci měli tři dny praktické a tři dny teoretické výuky. Obě školy zanikly pár let po *zřízení Střední zemědělské technické školy*. Mistrovská škola se stala její součástí roku 1963, zatímco učňovská škola byla 1. září 1961 přemístěna do Rýmařova.⁴³

Dne 26. ledna roku 1960 bylo v Olomouci rozhodnuto o *zřízení Střední zemědělské technické školy v Bruntále*. Ta byla umístěna blízko centra města, v rozlehlých prostorech bývalého kláštera sester Německého řádu (Žižkovo náměstí 10), společně s dalšími třemi školami – *Zemědělskou mistrovskou školou*, *Zemědělskou učňovskou školou* a *Učňovskou školou lesnickou*. Ta zde působila od roku 1958 do 1960, kdy se k 1. září přemístila do Malé Morávky. Co se týče zázemí, jednalo se o patrovou budovu s učebnami, kanceláří, tělocvičnou i kaplí, přičemž na dvoře byla propojena s dvoupatrovou budovou internátu, kuchyní a jídelnou. Spolu se *zřízením nové školy* proběhla i rozsáhlá propagace, aby škola získala co nejvíce

---

⁴² KONOPKA, Ladislav. *40 let Obchodní akademie a Střední zemědělské školy Bruntál: 1960-2000*. Bruntál: Tisk APRO Bruntál, 2000, nestr.

⁴³ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Obchodní akademie a Střední zemědělské školy Bruntál, 1960/1961-1977/1978, nestr.

zájemců o studium. Tak začátkem května roku 1960 proběhly první přijímací zkoušky. Obory byly čtyřleté, zakončené maturitní zkouškou. Současně se vznikem školy započala také výstavba školního statku, který byl převzat od Státního statku Bruntál a měl se stát vzorem pro hospodaření JZD i ostatních statků v okrese.⁴⁴

Samotné počátky školy byly náročné. Budova potřebovala několik oprav, scházely učebny pro teoretickou i praktickou výuku, ale také učební pomůcky. Ty vyučující většinou zhotovovali sami, nebo se o jejich výrobu zasloužili žáci v rámci Soutěže technické tvořivosti mládeže. Další pozitiva přinesla *Zemědělská mistrovská škola*, která měla pětiměsíční teoretickou výuku od 1. listopadu do 31. března a dále se věnovala kontrole posluchačů na praxi v mateřských podnicích. Tak škola pomáhala řešit problém s nedostatkem pracovních sil a zvyšovala teoretickou znalost zemědělské výroby u nekvalifikovaných starších pracovníků přímo ve výrobě. Druhým způsobem zlepšení odborných znalostí bylo zřízení *Jednoleté zemědělské technické školy* pro funkcionáře JZD a Státních statků, kteří měli nad 25 let a nejméně 5 let zemědělské praxe. V prvním ročníku roku 1960 nastoupilo celkem 21 posluchačů, z toho jedna žena, přičemž všichni zakončili tento rok úspěšně.

Prvních deset let existence SZTŠ a ZMŠ zastával funkci ředitele Ing. Teofil Michník, pod jehož vedením úspěšně zakončilo studium 34 žáků, z toho 20 dívek. Následující rok se počet rozrostl. V sedmi třídách SZTŠ se nacházelo na 131 žáků, kteří byli vzděláváni 14 učiteli, stejně jako žáci ZMŠ. Těch nastoupilo do prvního ročníku celkem 26 a koncem roku měla škola 10 absolventů v oboru chovatelském a 13 v oboru pěstitelském.⁴⁵

Ve školním roce 1963/1964 studovalo na SZTŠ celkem 218 žáků a na ZMŠ 17 posluchačů. Zároveň tímto rokem *Zemědělská mistrovská škola* zaniká. Následujícího roku byly zavedeny nově přijímací zkoušky z jazyka českého a matematiky místo přijímacího pohovoru. Tak bylo přijato 23 žáků z 29 a na dvouletou mechanickou nástavbu 57 žáků z 65 uchazečů. Od roku 1970 bylo změněno dálkové studium SZTŠ oboru pěstitel-chovatel ze tří let na pět a díky novým osnovám nemuseli studenti maturovat z ruského jazyka. Téhož roku nastupuje na místo ředitele Václav Dokulil. Začátkem prosince roku 1972 vznikají nulté ročníky oboru pěstitel-chovatel a mechanizace, aby studenty připravily na dvouletou nástavbu SZTŠ. Ovšem výuka mechanizační nástavby zaniká o pár let později (1974/75). Po celá léta

---

⁴⁴ NIESNER, Tomáš, MEZEROVÁ, Lubica. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 72. část. [cit. 5.2.2018]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=953077

⁴⁵ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Obchodní akademie a Střední zemědělské školy Bruntál, 1960/1961-1977/1978, nestr.

probíhal řádný nábor žáků, pomůcky byly stále vyráběny v rámci STTM a studenti se podíleli na zemědělských brigádách. Škola se nadále potýkala s problémy jako byl nedostatek tepla v zimních měsících a nevyhovující prostory pro praktickou výuku. Proto v 70. letech probíhaly rozsáhlé opravy především z řad žáků i vyučujících a přibýly také pomůcky jako kalkulačky, psací stroje a další. Tyto prostory, nové stroje a zařízení přispěly v průběhu následujících let ke zkvalitnění praktické, ale i teoretické výuky.

Ve školním roce 1976/1977 opět vzrostl počet studentů. V té době studovalo na škole celkem 172 žáků, z toho 79 na pěstitelské nástavbě. Co se týče pedagogického sboru, ten se často obměňoval, avšak tohoto roku měl kolektiv zaměstnanců školy 34 členů. Roku 1978 nastoupil do funkce ředitele Jaromír Lyčka, který nahradil bývalého ředitele Dokulila (příloha 2).⁴⁶

Během celé existence školy se dostaly do popředí především obory pěstitel a chovatel, vedle nich se však vyučovala i ekonomika a účetnictví, přičemž na konci 80. let byly tyto obory přeměněny na obor agropodnikání. Další úspěšnou změnou bylo zavedení kurzů pro veřejnost, které se specializovaly především na podnikání, účetnictví a cizí jazyky. Díky jejich úspěšnosti byl na SZTŠ založen také obor ekonomický. Od 1. září roku 1993 vznikla při zemědělské škole *Obchodní akademie Bruntál*, která sloučila domov mládeže, kuchyň i školní hospodářství uvnitř budovy školy. Dále nabízela vzdělávací a rekvalifikační kurzy, ale také možnost tříletého studia Univerzity třetího věku po záštitou Mendelovy Univerzity v Brně.⁴⁷

V roce 2000 škola otevírala až 5 tříd v ročníku, avšak 1. července 2013 byla *Zemědělská škola a Obchodní akademie* sloučena se *Střední průmyslovou školou Bruntál* kvůli tíživé ekonomické situaci. Co se týče vybavení školy, to bylo postupně doplňováno a v současné době je na skvělé úrovni.⁴⁸

3.3. Střední průmyslová škola strojní a textilní

Jak již bylo zmíněno, *Střední průmyslová škola strojní a textilní* byla založena 11. ledna roku 1962 rozhodnutím ministerstva školství. Samostatná výuka strojírenského a textilního

---

⁴⁶ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Obchodní akademie a Střední zemědělské školy Bruntál, 1960/1961-1977/1978, nestr.

⁴⁷ OLEJNÍČEK, Ladislav. OA a SZŠ Bruntál slaví letos 50. narozeniny. *Polar* [online]. 15. 11. 2010 [cit. 30.3.2018]. Dostupné z: <https://polar.cz/bruntalsko/bruntal/5502-oa-a-szs-bruntal-slavi-letos-50-narozeniny>

⁴⁸ Historie OA a SZeŠ. *SPŠ a OA Bruntál* [online]. [cit. 9.2.2018]. Dostupné z: <https://www.spsoa.cz/skola/historie-oa-a-szes>

(dříve tkalcovského a přádelnického) oboru započala 1. září téhož roku v budově učňovské školy na Dukelské ulici.

V prvním školním roce 1962/1963 měla škola dvě třídy denního studia a šestnáct tříd večerního studia pro pracující, kteří se vzdělávali v oborech: strojírenství, tkalcovství, přádelnictví, hutnictví neželezných kovů a silnoproudá elektrotechnika. Třídy pro pracující byly různě rozmístěny do škol v okrese Bruntál. Čtyři se nacházely v Břidličné, sedm v Krnově, jedna ve Vrbně pod Pradědem i Rýmařově a poslední tři v Bruntále. Funkci ředitele v té době zastával Ing. Ladislav Tománek, až do roku 1970 (příloha 3). Následující školní rok přibylo na škole dálkové studium, které otevřelo pouze dvě třídy v oborech strojírenství a tkalcovství. Ve školním roce 1964/1965 se počet žáků značně rozrostl. Škola měla celkově 30 tříd s 661 žáky, přičemž 8 tříd bylo prezenčního studia a 19 při zaměstnání.⁴⁹ Vyučovalo se také v *I. Základní devítileté škole*, kde byly na čtyři roky dočasně umístěny tři třídy SPŠ. Pro vstup žáků do školy se každoročně konaly přijímací zkoušky z českého jazyka, matematiky a fyziky. Zájem o studium byl velký, proto žáci museli mít jak dobrý prospěch, tak plně ukončenou základní devítiletou školu.

Velkou změnu přinesl školní rok 1967/1968, kdy byl textilní obor nahrazen oborem automobilní dopravy. Žáci se zde zabývali převážně jednotlivými prvky dopravních prostředků, jejich údržbou a také samotnou konstrukcí vozidel. Dalším důležitým mezníkem školy se stalo 27. září 1968. Tohoto dne se konečně začalo vyučovat v nové školní budově, která měla a stále má k dispozici tři budovy internátu, jídelnu, dílny, tělocvičnu i školní hřiště. Součástí dílen jsou i autoservis a diagnostické středisko. Žáci měli s příchodem do nové budovy k dispozici obrovské množství technologických zařízení, jako například moderní obráběcí stroje i zkušební přístroje do dílen, z nichž některé byly věnovány národními podniky. Celkově se zde nacházelo 18 učeben, rýsovna, elektrolaboratoř aj. Mimo všeobecné vědomosti si škola kladla za cíl předat žákům základní znalosti technického vzdělání, aby byli po absolvování schopni zastávat určité technické funkce v průmyslových firmách. Po složení maturitních zkoušek automobilového oboru získali všichni žáci řidičský průkaz III. kategorie, jelikož byli v průběhu studia pravidelně trénováni v komplexní trenažérové učebně ART. Dále mohli pokračovat ve studiu na vysoké škole, nebo začít pracovat v dopravních či autoservisních podnicích. Ve škole bylo také zřízeno středisko dálkového/večerního studia pro pracující, kde si mohli své vzdělání rozšířit.

---

⁴⁹ NIESNER, Tomáš, MEZEROVÁ, Lubica. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 72. část. [cit. 5.2.2018]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=953077

Zájemce o studium musel být vyučen, absolvovat tři letou praxi a základní vojenskou službu. Studium bylo pětileté, taktéž zakončené maturitní zkouškou. Během deseti let existence SPŠ úspěšně zakončilo denní studium 458 žáků a 428 žáků večerního i dálkového studia.⁵⁰

S počátkem 70. let vyvstalo několik problémů. Ty se projevíly především při výstavbě internátu C, zatímco internáty A i B byly citelně přeplněny. Jelikož budova nemohla být dostatečně vytápěna, vnitřní práce byly odloženy na později. Tak stavební firma předala dokončený internát až 28. září roku 1972 a žáci se do následujícího měsíce mohli přestěhovat. Další problémy se týkaly ubytování žáků. Opravy umývárny byly nedokončené, sprchy mimo provoz a v budovách málo tepla. Naštěstí se všechny tyto potíže úspěšně vyřešily do konce října.

Nutno podotknout, že žáci i zaměstnanci SPŠ se podíleli na nejrůznějších opravách i výstavbách ve městě, stejně tak vyráběli hračky i nezbytné příslušenství do školek. Sami studenti odpracovali přes 40 tisíc hodin na výstavbě sportovního areálu, přičemž aktivně přispívali svými sportovními výkony ke zviditelnění jména školy. Na škole působil i školní soubor Průmyslovák a základní organizace Svazarmu. Co se týče večerního studia ve školním roce 1972/1973, vyučovalo se pouze v oboru strojírenství ve třech třídách, zatímco na dálkovém studiu v oboru provoz automobilové dopravy v osmi třídách. S koncem června roku 1974 byli maturanti poprvé slavnostně vyřazeni ve Společenském domě v Bruntále.⁵¹

Na začátku 80. let byli nově přijímáni ke studiu žáci z 8. tříd, kteří měli studovat dle daných metodických pokynů. Co se týče pedagogického kolektivu, ten byl oceněn na Den učitelů čestným uznáním vlády ČSSR a Ústřední rady odborů. Následujícího roku škola slavila dvacet let své působnosti, během kterého se prezenčního studia účastnilo 746 žáků. Při oslavách byla slavnostně otevřena nová tělocvična, vybavena moderním zařízením. Po vytvoření nové koncepce ve vzdělávání na středních odborných školách se na škole otevřely roku 1984 nové studijní obory: provoz a údržba dopravních prostředků, doprava a přeprava, strojírenská technologie, strojírenský konstrukce a provozuschopnost výrobních zařízení. O dva roky později byly obory rozšířeny o obor textilní technologie. Žáci se stále podíleli na tělovýchovných vystoupeních, olympiádách, veřejných pracích a výstavbách. K vylepšení výuky výpočetní techniky přibýlo roku 1986 k jednomu mikropočítači dalších devět společně

---

⁵⁰ JURÍČEK, Josef. *Sborník Střední průmyslové školy Bruntál: 1962-1972*. Bruntál: Moravské tiskařské závody, n. p. Olomouc, provoz Bruntál, 1973, s. 12-25.

⁵¹ VLČKOVÁ, Božena, MATOUŠEK, Oldřich, BÍLEK, Lubomír. *25 let Střední průmyslová škola Bruntál: 1962-1987*. Bruntál: MTZ, n. p., provoz 44 Bruntál, 1987, s. 5-12.

s magnetofony a přenosnými televizory. Tak vzniklo na SPŠ školící středisko pro okres Bruntál, které během čtyř měsíců proškolilo více než 110 učitelů. Taktéž studenti vyšších ročníků pracovali na počítačích během výuky v rámci výpočetní techniky. Byla zde i možnost pro zájemce účastnit se nepovinného předmětu výpočetní technika, kdy vytvářeli vlastní programy. Koncem 80. let byl tento předmět přidán do výuky druhých ročníků, kdy měli studenti praktické cvičení v rozsahu dvou hodin týdně. SPŠ se celkově snažila ze všech sil připravit své studenty po odborné stránce k budoucímu povolání a nabízela širokou škálu zájmových kroužků. Mezi nimi byl například kroužek diagnostický, modelářský, automodelářský a mototuristický.

Devadesátá léta znamenala pro školu další vývoj vpřed. Dokončilo se zkvalitnění audiovizuální techniky i jiných modernějších učebních pomůcek v laboratořích. Domovy mládeže byly spojeny chodbou pro ubytované žáky a celý objekt byl oplocen v rámci bezpečnosti. Na škole se postupem času vyprofilovaly obory: strojírenství – výpočetní technika, strojírenská technická administrativa, silniční doprava, která je zaměřená buď na konstrukci a údržbu vozidel nebo diagnostiku. Dále nejvíce žádaný obor elektronických počítačových systémů, rovněž rozdělený na informační technologii nebo mikroprocesorovou techniku.⁵²

V současné době, jak již bylo zmíněno, je *Střední průmyslová škola* sloučena s bývalou *Střední zemědělskou školou a Obchodní akademií*. Navíc přibýly další dva obory, a to finanční trhy a právo a daně. Škola je stále umístěná na Kavalcově ulici, v blízkosti všech potřebných zařízení nejen pro výuku, ale i volnočasové využití. Dále disponuje moderním vybavením, jako jsou jazykové učebny, chemicko-technická laboratoř, servis pro opravu motocyklů, nebo robotická laboratoř.⁵³

3.4. Školní instituce v budově Petrína v druhé polovině 20. století

Dalším významným školním objektem v Bruntále je budova bývalého arcibiskupského chlapeckého semináře, známá jako Petrín. Výnos o zřízení tohoto komplexu byl vydán roku 1919 olomouckým arcibiskupem, aby v Bruntále vzdělával kněžský dorost, přičemž samotná stavba započala roku 1926 a byla dokončena o dva roky později. Od počátku druhé světové války se zde výuka nekonala, neboť chlapecký seminář byl úředně zrušen. Na sklonku války se objekt využíval pro různé účely, jako například vojenský lazaret, ústředí Hitlerovy mládeže a

---

⁵² Kolektiv autorů SPŠ. *ALMANACH STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA BRUNTÁL: 1962-2002*. Bruntál, s. 6-7.

⁵³ Současnost. *SPŠ a OA Bruntál* [online]. 2013 [cit. 16.2.2018]. Dostupné z: <https://www.spsoa.cz/skola/soucasnost>

úřadovny pracovní služby. Po osvobození Bruntálu 7. května roku 1945 zde sídlila sovětská vojska. Tak budova doznala značných poškození, které bylo nutno opravit.

V září roku 1946 započala v komplexu výchova kněžského dorostu pod názvem *Gymnaziální učiliště bratří Nejsvětější Svátosti*. Zakladatelem této české kongregace byl páter M. Klement Václav Petr. Její členové byli označováni jako Petrini, z čehož vyplynul název Petrin. Učiliště bylo později proměněno na ústav pro tzv. pozdní kněžská povolání, který připravoval ke studiu i starší, vyučené adepty.⁵⁴ V prvním školním roce nastoupilo 115 studentů, přičemž s dalším rokem se počet zvýšil na 165, což bylo nejvíce za pětiletou dobu působnosti učiliště. Naopak se školním rokem 1948/1949 se číslo citelně zmenšilo na 120. O výchovu a vzdělávání se starali čtyři kněží (ředitel, spirituál a dva učitelé) a dále přispívali svými znalostmi externisté z občanských škol v Bruntále. O celkový chod ústavu se staralo sedm sester z kongregace Chudých školských sester Notre Dame, a to až do roku 1950. Díky rozsáhlému komplexu školy (příloha 4) žákům nic nechybělo. Ubytování byli uvnitř školy, kde také trávili svůj volný čas. Jelikož budova nemohla být plně využita, byla pronajímána i jiným institucím. Mezi ty patřilo ředitelství měšťanské dívčí školy (1946), státní hájenská škola (1947-1948) a od roku 1948 základní odborná škola.

V roce 1950 došlo k celostátní likvidaci mužských řádů, díky čemuž bylo zrušeno i učiliště. Do budovy byly poté umístěny zdravotně postižené děti, které byly po roce přesunuty do Šternberku. Následně v letech 1951-1955 sloužil objekt vojenským účelům, přesněji řečeno jako školské zařízení Československé armády. O osm let později se do komplexu přestěhovalo bruntálské gymnázium (jednotná jedenáctiletá střední škola), které zde působilo společně se základní devítiletou školou.⁵⁵ *Samostatná II. Základní devítiletá škola* se nachází v budově Petrina od 1. července 1961 až do současnosti. Vznikla rozdělením bývalé jednotné SŠ na *Střední vzdělávací školu* a II. i III. ZDŠ, kdy v prvním roce začínala se 636 žáky v 19 třídách a postupně se počet rozrůstal.⁵⁶ Na rozdíl od II. ZDŠ, bruntálské gymnázium setrvalo v Petrině do roku 1983, a poté se vrátilo zpět na původní zrekonstruované sídlo na Dukelské ulici.

Další využití budovy v oblasti vzdělávání nastalo až v roce 1993, kdy bylo zřízeno při *II. Základní škole Městské osmileté gymnázium Bruntál*. Nejprve byly otevřeny pouze dvě třídy,

---

⁵⁴ MEZEROVÁ, Ľubica. DOMY S HISTORIÍ: Německý chlapecký seminář na Petrinu v Bruntále. *Bruntálský a krnovský deník: moravskoslezská regionální televize* [online]. 9. 3. 2011 [cit. 30.3.2018]. Dostupné z: https://bruntalsky.denik.cz/zpravy_region/domy-s-historii-nemecky-chlapecky-seminar-na-petri.html

⁵⁵ VOJTAL, Petr. *Sborník bruntálského muzea 2001: Bruntálské Petrinum*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2001, s. 60-62.

⁵⁶ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika II. Základní devítileté školy v Bruntále, nestr.

do kterých se přihlásilo celkem 119 žáků. Tak proběhlo přijímací řízení v několika etapách. Do prvního ročníku s matematickým zaměřením bylo přijato celkem 30 žáků a s obecným zaměřením 31. Vedení školy měl na starost ředitel Petr Novotný společně se zástupci Miloslavem Ščukou a Vlastou Gajdíkovou. S dalším rokem přibyl ročník všeobecného zaměřením, kdy mělo gymnázium celkem 87 žáků ve třech třídách. Žáci byli velmi aktivní, účastnili se tvorby školního zpravodaje, nejrůznějších sportovních, uměleckých ale i pěveckých soutěží a několika tematických soustředění i výstav.⁵⁷

Co se týče samotné budovy Petrína, ta se stává roku 2002 chráněnou památkou a v roce 2013 začíná rozsáhlá rekonstrukce. V této době je již *Městské osmileté gymnázium Bruntál* sloučeno se *Státním gymnáziem Bruntál*. V současné době se v budově Petrína nachází *Základní škola Petrin*, městská knihovna a středisko volného času se stanicí mladých přírodovědců.⁵⁸

3.5. Státní gymnázium

České reálné gymnázium zahájilo výuku po druhé světové válce až 21. března 1946 kvůli nedostatku pedagogů. Bylo umístěno v budově dřívějšího německého státního reálného gymnázia na Dukelské a Jesenické ulici. Správou gymnázia byl pověřen Bohumil Ondroušek, který dříve působil jako profesor v Hodoníně. Tomu pomáhalo s výukou dalších osm pedagogů. Ve škole bylo vzděláváno v průběhu druhého pololetí roku 1946 celkem 84 žáků, přičemž v dalším školním roce se přihlásilo dalších 139. Někteří žáci dříve neměli zkušenosti s výukou na středních školách, jelikož docházeli pouze do škol měšťanských. Navzdory této nevýhodě se dokázali velmi rychle adaptovat. Jako většina studentů ve městě, i studenti gymnázia se podíleli na brigádách, kdy sklízeli brambory, slámu a vysazovali stromky již od počátku působnosti školy. Ve školním roce 1947/1948 se škola rozrostla na osm tříd, tedy i na první českou oktávu, s čímž přišly i první české maturity ve městě. Ty zanechaly v paměti vyučujících, rodičů i široké veřejnosti obrovský dojem. Stejně tak významná byla první historická exkurze žáků do Prahy, která se konala v dubnu roku 1948 pod dohledem profesorky Rostislavy Rozehnalové. Téhož měsíce nastupuje do funkce ředitele Jaroslav Černý, kterého roku 1952 nahrazuje ředitel gymnázia z Uničova Oldřich Zháněl. Následujícího školního roku

---

⁵⁷ Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Městského osmiletého gymnázia a II. Základní devítileté školy v Bruntále, nestr.

⁵⁸ JANEČEK, Karel. Petrin má své dvě unikátní pamětní mince. *Bruntálský a krnovský deník* [online]. 28. 8. 2015 [cit. 30.3.2018]. Dostupné z: https://bruntalsky.denik.cz/zpravy_region/petrin-ma-sve-dve-unikatni-pametni-mince-20150828.html

1947/1949 byl otevřen jen 4. – 8. ročník, a tak mělo gymnázium v příštích letech pouze čtyři postupné ročníky.

Co se týče vybavení školy, to bylo v době 50. let ve velmi špatném stavu. I přesto, že byly vydávány nové učebnice, zavedeny nové předměty a změněná jejich struktura, mnoho pomůcek chybělo a bylo zastaralých. Internát byl rovněž vybaven starým, spěšně opatřeným nábytkem a kuchyň zřízena jen provizorně.⁵⁹

V následujících letech se gymnázia dotkly již zmíněné školské reformy pravděpodobně nejvíce. Na začátku školního roku 1953/1954 se stalo součástí jedenáctileté střední školy (JSS), která byla rozdělena do dvou budov a zahrnovala jak obecnou, tak i bývalou měšťanskou školu. První se nacházela v bývalé budově I. Národní školy na Mahenově ulici a druhá v hlavní budově na ulici Dukelská. V tomto školním roce bylo otevřeno celkem 20 tříd s 697 žáky, přičemž následující rok vzrostl počet žáků na 807. Při škole byl zřízen nejen domov mládeže, družina a školní jídelna, ale také dvě třídy dálkového studia pro pracující. Roku 1955 se konala první celostátní spartakiáda v Praze, které se zúčastnilo 67 žáků gymnázia. Tito žáci byli vedeni všestranným sportovcem, Jaroslavem Fisherem. Roku 1957 byl současný ředitel nahrazen Josefem Kadlecem. Ke konci dubna následujícího roku byla celá JSS přemístěna do mnohem prostornějšího a vyhovujícího komplexu Petrina. Zde již bylo možné zřídit velkou kuchyň, internát, laboratoře, menší prodejnu i lékařskou a zubní ambulanci, kterou vedly MUDr. Kostová a MUDr. Koupanová. Žáci, kteří se vzdělávali ve škole denně, měli zase možnost docházet do různých kroužků. Mezi ně patřil kroužek recitační, matematický, taneční i hudební. Dále jezdili na vesnice, kde se podíleli na kulturních programech, a učitelé zase přednášeli. Studenti byli od založení školy úspěšní také v oblasti sportu. Vedli si dobře nejen v rámci okresu, ale i celé ČSSR. O jeden z obrovských úspěchů školy se zasloužil Ing. Andrej Hunčík z Banské Bystrice, který se stal akademickým mistrem ČSSR v hodu oštěpem. Další velká změna přišla ve školním roce 1961/1962. JSS byla rozdělena na dvě základní devítileté školy a tříletou střední všeobecně vzdělávací školu (SVVŠ). Žáci také vykonávali každoroční výrobní praxi v průmyslu i zemědělství.⁶⁰

S rokem 1967 byla SVVŠ přeměněna opět na gymnázium, avšak tentokrát čtyřleté. V budově Petrina již nebylo možné uvažovat o navýšení počtu tříd, jelikož kapacita školy byla

---

⁵⁹ ZGAŽAR, Antonín. *Gymnázium Bruntál: Almanach ke 265. výročí založení piaristického gymnázia, 125. výročí vzniku reálného gymnázia a 50. výročí českého Gymnázia v Bruntále*. Bruntál: Ředitelství státního Gymnázia v Bruntále, 1996, nestr.

⁶⁰ ZHÁNĚL, Oldřich, KADLEC, Josef. *25 let Českého Gymnasia v Bruntále*. Bruntál: Moravské tiskařské závody, n. p. Olomouc, provoz 16, Bruntál, 1971, s. 3-13.

naplněna. Chyběly odborné laboratoře i pracovny, což vedlo k modernizaci a opravě budovy na Dukelské ulici, do které se škola vrátila v srpnu 1982, především díky úsilí studentů, pracovníků školy i rodičů. Jedině tímto způsobem bylo možné vyhovět nové koncepci československé výchovně vzdělávací soustavy a základním školám bylo navíc uvolněno místo pro výuku, jelikož se jejich počet značně rozrůstal. Ačkoliv budova dostala nový, moderní nádech, uvnitř bylo potřeba vykonat ještě mnoho práce, stejně tak na dvoře školy. Postupem času se dokončily poslední úpravy, vznikl areál výpočetní techniky, školní hřiště i oplocení školy.

Za 25 let působnosti školy prošlo studiem 1 170 žáků. Tak sehrálo gymnázium velmi důležitou roli nejen ve městě, ale i v okrese, kdy své absolventy vedlo k pokračování ve studiu na vysokých školách a poté, pokud možno, aby se vrátili zpět do Bruntálu a pomohli k rozvinutí této oblasti. Žáci gymnázia se podíleli společně s pedagogickým sborem na nejrůznějších akcích ve městě. Pomáhali udržovat čistotu parků, sklízeli zemědělské produkty a značně přispěli k výstavbě sportovní haly, gymnastického sálu, krytého bazénu, mateřské školy, umělé ledové plochy a mnoha dalších.

Během 80. let se gymnázium stalo dvanáctitřídním a podílelo se na rozvoji vzdělávacích soustav. Roku 1986 maturovali první absolventi předmětu odborné přípravy, díky čemu se stali plně kvalifikovanými dle zvolených oborů a mohli být zařazeni do zaměstnání. Gymnázium polytechnického charakteru tak připravovalo žáky ve dvou rovinách. Pro vzdělávání žáků s technickým zaměřením nabízelo tyto obory: strojírenství, zemědělství, programování, ekonomika a technická chemie. Rozvoj žáků dále podporovaly ročníkové práce a nejrůznější soutěže. Ty byly v roce 1982 nahrazeny tzv. Středoškolskou odbornou činností, která nabízela dvanáct oborů, a tak rozšiřovala nabídku témat. Mimo to žáci vynikali také v oblasti recitace, literatury i sportu, kde získávali mnohá ocenění.⁶¹

Od školního roku 1993/1994 se výuka rozšiřovala. Otevřelo se šestileté studium a s rokem 1995/1996 i studium osmileté. Další větší změny přišly až v lednu v roce 2012. *Státní gymnázium Bruntál* se sloučilo se sportovním gymnáziem, jež sídlilo ve Vrbně pod Pradědem. Tak vznikl i nový název školy – *Všeobecné a sportovní gymnázium Bruntál*, s odloučeným pracovištěm ve Vrbně pod Pradědem. Na škole navíc přibyl obor zaměřený na sportovní přípravu. V září téhož roku bylo dále sloučeno se *Všeobecným a sportovním gymnáziem* i

---

⁶¹ ROHEL, Emil, RYŠAVÁ, Marie. *Gymnázium Bruntál: 40. výročí Českého gymnázia v Bruntále 1946-1986*. Bruntál: MTZ, provoz 44 Bruntál, 1986, s. 5-17.

Městské osmileté gymnázium, které dříve působilo v budově Petrína. Žáci tak dochodili školní rok 2012/2013 na Petrinu a od 1. září 2013 docházeli do budovy na Dukelské ulici. Podobný vývoj čekal i pobočku ve Vrbně pod Pradědem. Od 1. září 2015 ono odloučené pracoviště zaniká a žáci docházejí taktéž do Bruntálu. Tak ze dvou dříve působících gymnázií zůstalo v Bruntále pouze jedno.⁶²

---

⁶²ZGAŽAR, Antonín. České gymnázium (1946 – dodnes). *Všeobecné a sportovní gymnázium Bruntál* [online]. 2018 [cit. 26.2.2018]. Dostupné z: <http://www.gymbru.cz/index.php/skola/vznik-a-historie/91-ceske-gymnazium-1945>

Závěr

První kapitola stručně zachycuje historii města Bruntál po druhé světové válce. Pro pochopení širších souvislostí zmiňuji taktéž události, které předcházely tomuto období v první polovině 20. století. Dále rozvádím geografický vývoj území, etnické rozložení obyvatelstva i politický vývoj v okrese Bruntál, který byl spjat s mocenským monopolem KSČ po téměř celou dobu druhé poloviny 20. století. Dalším podstatným vývojem prošlo zemědělství, průmysl, ale i kulturní dění. Nutno podotknout, že ve všech těchto oblastech působili jak studenti, tak i pedagogové bruntálských středních škol, bez jejichž pomoci by se město neobešlo.

V části druhé se zabývám základním školstvím v Bruntále od 30. let 20. století a jeho následným vývojem po roce 1945. Zde nastal klíčový moment, kdy bylo nutno vybudovat české školství prakticky od začátku. Tak jako byla většina lidí v rámci dosídlení okresu umisťována na Bruntálsko, tak i někteří učitelé byli povoláni do pohraničí, aby od nového školního roku vzdělávali žáky. Dále zmiňuji školské reformy, které změnily v následujících letech podobu jak základního, tak i středního školství. Jelikož je základní školství stejně obsáhlým tématem, jako školství střední, rozhodla jsem se ho více nerozvádět. Pouze jsem nastínila současnou situaci základních škol v Bruntále.

Třetí kapitola je věnována školám středním. Nejprve zachycuji situaci těchto škol před i po druhé světové válce. Podrobněji rozvádím historii jednotlivých škol v dalších podkapitolách. Jedná se o učňovské školství, kdy postupem času vzniknou dvě odborné školy s odlišným místem působitě, avšak v současné době jsou spojeny v jednu, a to Střední odbornou školu Bruntál. Dále popisuji historii zemědělského školství, při kterém vznikla obchodní akademie a taktéž byla sloučena se Střední průmyslovou školou v roce 2013. V předposlední kapitole se věnuji stavebnímu komplexu Petrin, který je nedílnou součástí vývoje školství v Bruntále, jelikož zde sídlilo a stále sídlí několik vzdělávacích i výchovných institucí. Zmiňuji ho především proto, protože zde působilo Městské osmileté gymnázium, které bylo s rokem 2013 sloučeno se Státním gymnáziem, jež se nachází na Dukelské ulici. Jeho historii nastiňuji v poslední podkapitole.

Závěrem bych dodala, že obsah i rozvržení mé práce odpovídá jejím cílům, a to vytvoření uspořádaného a přehledného vývoje středního a odborného školství, včetně gymnázií. Zachycení klíčových etap vývoje a rozvedení samotné historie středních škol v Bruntále. Taktéž jsem obecně nastínila historii města a jeho vývoj v druhé polovině 20. století. V budoucnu je

možné navázat na tuto práci a vytvořit přehledný celek, který by se zabýval středním školstvím ve 20. století.

Použitá literatura:

Literatura:

BARTOŠ, Josef, SCHULZ, Jindřich, TRAPL, Miloš. *Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1848-1960*. Svazek XIII. Olomouc: Univerzita Palackého, 1994. ISBN 8070674024.

CEPEK, Josef. *Bruntál 1213*. Bruntál: Apro, 1998. ISBN 80-238-3257-3.

CEPEK, Josef et al. *Bruntál: Příběh nejstaršího města*. Valašské Meziříčí: RAP GROUP, 2013. ISBN 978-80-260-3197-0.

CEPEK, Josef. *Bruntál městem a historií: Budování nového domova 1945-2013*. 2014. ISBN 978-80-260-6165-6.

CEPEK, Josef. *Zprávy okresního archivu v Bruntále: Akční výbory národní fronty na okrese Bruntál v letech 1948-1953*. Okresní archiv Bruntál, 1983.

KOŠŮTEK, Martin et al. *Z historie základního školství v okrese Bruntál: 1945-1990*. Bruntál: RŠ MT OÚ, 1990.

SOKOLÁŘOVÁ, Jiřina. *50 LET ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY V BRUNTÁLE: 1946-1996*. Bruntál: Ředitelství ZUŠ Bruntál, 1996.

VÁCLAVÍK, František, ed. *25 let života svobodného Bruntálska: katalog výstavy: výstavní síň Vlastivědného ústavu v Bruntále: květen-říjen 1970*. Bruntál: Vlastivědný ústav, 1970.

Sborníky

HORNIŠER, Igor. *Sborník bruntálského muzea 2006: Politický okres Bruntál v letech okupace*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2006. ISSN 18012205.

JUŘÍČEK, Josef, KREJČÍ, Zdeněk. *CENTRUM ODBORNÉ PŘÍPRAVY STAVEBNÍCH OBORŮ BRUNTÁL: 40 let, 1958-1998*. SOU polygrafické Olomouc.

JUŘÍČEK, Josef. *Sborník Střední průmyslové školy Bruntál: 1962-1972*. Bruntál: Moravské tiskařské závody, n. p. Olomouc, provoz Bruntál, 1973.

KIEDROŇOVÁ, Alena. *Vyučoval děti v Bruntále i v Tunisku. Bruntálský a krnovský deník*. č. 249, 2005.

Kolektiv autorů SPŠ. *ALMANACH STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA BRUNTÁL: 1962-2002*. Bruntál.

KONOPKA, Ladislav. *40 let Obchodní akademie a Střední zemědělské školy Bruntál: 1960-2000*. Bruntál: Tisk APRO Bruntál, 2000.

NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2010: Společensko-politický a hospodářský vývoj Bruntálska ve 20. století*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2010. ISBN 978-80-87038-14-77. ISSN 1801-2205.

NIESNER, Tomáš. *Sborník bruntálského muzea 2015: K proměnám osídlení Bruntálska, regionu v pohraničí*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2015. ISBN 978-80-87038-25-3. ISSN 1801-2205.

NIESNER, Tomáš. K vývoji školství v Bruntále. *Vlastivědné listy Slezska a Severní Moravy*, roč. 30, č. 2., 2004. ISSN 1213-3140.

NIESNER, Tomáš. *Školství na bruntálském okrese: 1945-1959*. Bruntál: Muzeum v Bruntále.

ROHEL, Emil, RYŠAVÁ, Marie. *Gymnázium Bruntál: 40. výročí Českého gymnázia v Bruntále 1946-1986*. Bruntál: MTZ, provoz 44 Bruntál, 1986.

TOMANOVÁ, Zuzana. *Střední škola služeb, Bruntál, příspěvková organizace Dukelská 5, Bruntál: slaví 60. výročí založení českého učňovského školství v Bruntále*. Bruntál: Střední škola služeb, 2005.

VLČKOVÁ, Božena, MATOUŠEK, Oldřich, BÍLEK, Lubomír. *25 let Střední průmyslová škola Bruntál: 1962-1987*. Bruntál: MTZ, n. p., provoz 44 Bruntál, 1987.

VOJTAL, Petr. *Sborník bruntálského muzea 2001: Bruntálské Petrinum*. Bruntál: Muzeum v Bruntále, 2001. ISBN 80-902-9561-4.

ZGAŽAR, Antonín. *Gymnázium Bruntál: Almanach ke 265. výročí založení piaristického gymnázia, 125. výročí vzniku reálného gymnázia a 50. výročí českého Gymnázia v Bruntále*. Bruntál: Ředitelství státního Gymnázia v Bruntále, 1996.

ZHÁNĚL, Oldřich, KADLEC, Josef. *25 let Českého Gymnasia v Bruntále*. Bruntál: Moravské tiskařské závody, n. p. Olomouc, provoz 16, Bruntál, 1971.

Prameny:

Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika II. Základní devítileté školy v Bruntále, nestr.

Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Městského osmiletého gymnázia a II. Základní devítileté školy v Bruntále, nestr.

Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Obchodní akademie a Střední zemědělské školy Bruntál, 1960/1961-1977/1978, nestr.

Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika SOU Bruntál, 1945-1995, nestr.

Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Školní kronika Učňovské školy v Bruntále, 1963, nestr.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

Obyvatelstvo podle národnosti a podle velikostních skupin obcí, okresů a správních obvodů ORP-Moravskoslezský kraj. *Český statistický úřad* [online]. 26.3.2011 [cit. 27.3.2018]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=30715&pvo=ZVKR013&pvokc=100&pvoch=3140>

Historie OA a SZeŠ. *SPŠ a OA Bruntál* [online]. [cit. 9.2.2018]. Dostupné z: <https://www.spsoa.cz/skola/historie-oa-a-szes>

JANEČEK, Karel. Petrin má své dvě unikátní pamětní mince. *Bruntálský a krnovský deník* [online]. 28. 8. 2015 [cit. 30.3.2018]. Dostupné z: https://bruntalsky.denik.cz/zpravy_region/petrin-ma-sve-dve-unikatni-pametni-mince-20150828.html

Školy. *Město Bruntál* [online]. 2018 [cit. 28.3.2018]. Dostupné z: <http://mubruntal.cz/skoly/os-984/p1=82033>

MEZEROVÁ, Lúbia. DOMY S HISTORIÍ: Německý chlapecký seminář na Petrinu v Bruntále. *Bruntálský a krnovský deník: moravskoslezská regionální televize* [online]. 9. 3. 2011 [cit. 30.3.2018]. Dostupné z: https://bruntalsky.denik.cz/zpravy_region/domy-s-historii-nemecky-chlapecky-seminar-na-petri.html

NIESNER, Tomáš. Průvodce městem Bruntál-k 798. výročí od Klubu Za starý Bruntál: Historie města. 7. část *Město Bruntál* [online]. [cit. 15.10.2017]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=941546

NIESNER, Tomáš, RAPUŠÁK, Pavel, MEZEROVÁ, Ľubica. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 70. část. [cit. 23.11.2017]. Dostupné z:

http://m.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=952065

NIESNER, Tomáš, MEZEROVÁ, Ľubica. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 73. část. [cit. 25.1.2018]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=953079

OLEJNÍČEK, Ladislav. OA a SZŠ Bruntál slaví letos 50. narozeniny. *Polar* [online]. 15. 11. 2010 [cit. 30.3.2018]. Dostupné z: <https://polar.cz/bruntalsko/bruntal/5502-oa-a-szs-bruntal-slavi-letos-50-narozeniny>

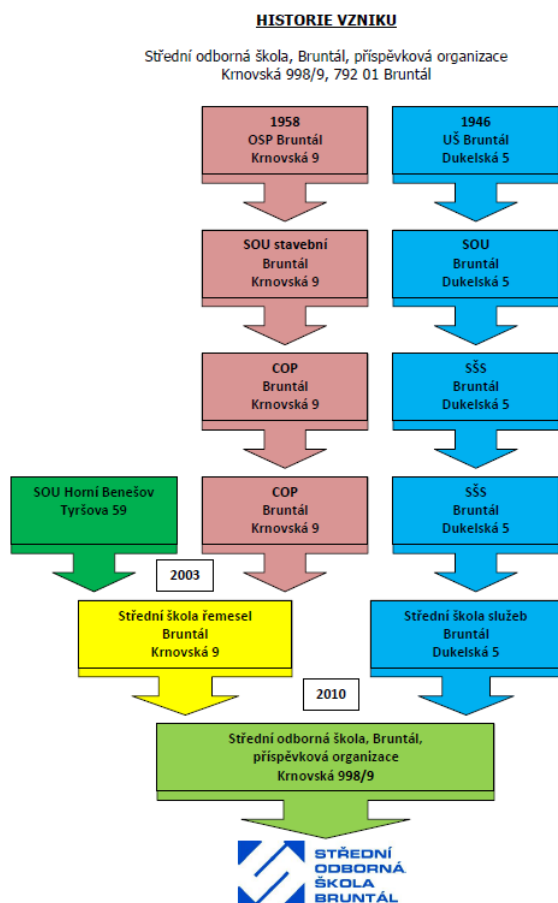
Současnost. *SPŠ a OA Bruntál* [online]. 2013 [cit. 16.2.2018]. Dostupné z: <https://www.spsoa.cz/skola/soucasnost>

NIESNER, Tomáš, MEZEROVÁ, Ľubica. Průvodce městem Bruntál-od Klubu Za starý Bruntál: K vývoji školství v Bruntále. *Město Bruntál* [online]. 72. část. [cit. 5.2.2018]. Dostupné z: http://www.mubruntal.cz/assets/File.ashx?id_org=1316&id_dokumenty=953077

ZGAŽAR, Antonín. České gymnázium (1946 – dodnes). *Všeobecné a sportovní gymnázium Bruntál* [online]. 2018 [cit. 26.2.2018]. Dostupné z: <http://www.gymbru.cz/index.php/skola/vznik-a-historie/91-ceske-gymnazium-1945>

Přílohy

Příloha č. 1. – Schéma historie vzniku Střední odborné školy v Bruntále

Historie. *Střední odborná škola Bruntál* [online]. 2017 [cit. 2.2.2018]. Dostupné z: <http://www.sosbruntal.cz/www/upload/soubory/116.pdf>

Příloha č. 2. – Přehled ředitelů Střední zemědělské a technické školy a Obchodní akademie Bruntál

Ředitelé školy

1960 - 1970	Ing. Teofil Michník
1970 - 1978	Ing. Václav Dokulil
1978 - 1982	Ing. Jaromír Lyčka
1982 - 1987	Ing. Břetislav Lojkásek
1987 - 1990	Libuše Smutková
1990 - 2010	Ing. Ladislav Konopka
2010 - 2013	Ing. Zuzana Urbánková

Historie Střední průmyslové školy. *SPŠ a OA Bruntál* [online]. ©2013 [cit. 16.2.2018].
Dostupné z: <http://spsoa.cz/skola/historie-sps>

Příloha č. 3. – Přehled ředitelů Střední průmyslové školy Bruntál

Ředitelé školy

2016 - dosud	Ing. Jan Meca
2001 - 2016	Ing. Petr Černý
1990 - 2001	Ing. Vendelín Kellner
1970 - 1990	Ing. Jaroslav Štěpán
1962 - 1970	Ing. Ladislav Tománek

Historie OA a SZeŠ. *SPŠ a OA Bruntál* [online]. 2013 [cit. 16.2.2018]. Dostupné z:
<https://www.spsoa.cz/skola/historie-oa-a-szes>

Příloha č. 4. – Stavební komplex Petrinia

Bruntál připravuje rekonstrukci atria historické budovy Petrin [online]. 2018 [cit. 26.2.2018].
Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/n/domaci/bruntal-pripravuje-rekonstrukci-atr-ia-historicke-budovy-petrin>

Anotace

Jméno a příjmení:	Nikola Škodáková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	PhDr. Kopeček Pavel, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Historie středního školství v Bruntále v období po roce 1945
Název v angličtině:	History of secondary education in Bruntál since 1945
Anotace práce:	Práce se zabývá především historií středního a odborného školství, včetně gymnázií, ve městě Bruntál v druhé polovině 20. století. Taktéž přibližuje historický vývoj města po druhé světové válce a situaci základního školství po roce 1945.
Klíčová slova:	Bruntál, historie Bruntálu v druhé polovině 20. století, historie českého školství, střední školy v Bruntále
Anotace v angličtině:	The work deals with the history of education, especially secondary schools, that were established in Bruntál in the second half of the 20th century. There is also mentioned Bruntals history and development of primary schools after the Second World War.
Klíčová slova v angličtině:	History of secondary education in Bruntál, secondary schools, the second half of the 20th century
Přílohy vázané v práci:	4
Rozsah práce:	41
Jazyk práce:	Český jazyk